

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота магістра

з теми

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ
ПОЛІТИЧНОМУ МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ**

Виконав: студент II курсу групи Nim1-M20
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)
за освітньою програмою Середня освіта
(Німецька мова і зарубіжна література)
з додатковою спеціальністю 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)

Ожогань Руслан Русланович

Керівник:

Боднарчук Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької мови

Рецензент:

Марчишина А.А., доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільський

2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ	7
1.1 Тракткування поняття «дискурс» у науковій літературі.....	7
1.2 Особливості функціонування понять «політичний дискурс» та «масмедійний дискурс».....	15
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2. ЯВИЩЕ ЕВФЕМІЇ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ У МОВОЗНАВСТВІ.....	25
2.1 Поняття «евфемізм» та класифікації евфемізмів.....	25
2.2 Способи утворення евфемізмів.....	32
Висновки до другого розділу.....	45
РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИКА ТА СТРУКТУРА ЕВФЕМІЗМІВ У ПОЛІТИЧНОМУ МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ.....	48
3.1 Особливості вживання евфемізмів у субдискурсах політичного масмедійного дискурсу.....	48
3.1.1 Евфемізми у міграційно-політичному субдискурсі	49
3.1.2 Евфемізми у військово-політичному субдискурсі	53
3.1.3 Евфемізми у субдискурсі діяльності органів безпеки	55
3.1.4 Евфемізми у зовнішньополітичному субдискурсі	56
3.1.5 Евфемізми у партійно-політичному субдискурсі	57
3.1.6 Евфемізми у політико-економічному субдискурсі	57
3.1.7 Евфемізми в еколого-політичному субдискурсі	59
3.2 Структурний аналіз евфемізмів у політичному масмедійному дискурсі.....	62
3.3 Робота з політичними масмедійними текстами на уроці німецької мови у закладах загальної середньої освіти.....	67
Висновки до третього розділу.....	75
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81

ВСТУП

Впродовж останніх десятиліть різноманітні аспекти евфемізації все частіше стають об'єктом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів. Пояснюється це насамперед тим, що евфемізація належить до найбільш активних мовних механізмів, які обумовлюються загальною тенденцією до політкоректності і прагненням певним чином пом'якшити чи замаскувати категоричність висловлювання. Це явище можна досить часто спостерігати у сучасних засобах масової інформації, які з метою пошуку ефективних засобів впливу на отримувача інформації використовують завуальовані форми опису певних подій і намагаються не називати деякі речі прямо.

Незважаючи на значну кількість досліджень з проблем евфемізації, вивчення даного мовного явища у всіх сферах життя людини є актуальним, оскільки постійно з'являються нові обставини, теми та ситуації, де виникає необхідність використовувати евфемізми. Крім того, вивчення закономірностей евфемізації дозволяє детальніше проаналізувати основні тенденції у розвитку мови, а також уможлиблює розуміння сутності проблем, які є актуальними для даного суспільства.

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що на сучасному розвитку людства на фоні загострення міжнародних проблем і проблем всередині німецькомовних країн, кожне правильно підібране слово може сприяти успішному ходу політичного діалогу. Тому дослідження евфемії в політичному масмедійному дискурсі як важливого мовного феномену сучасної політичної мови є особливо важливим.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Вибір напряму дослідження зумовила тема «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (державний реєстраційний номер 0116U008410), яка виконується в межах

плану науково-дослідної роботи кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка).

Об'єкт дослідження – евфемізми, які зустрічаються в німецькомовному політичному масмедійному дискурсі.

Предмет дослідження – функціонування евфемізмів у сучасному німецькомовному політичному масмедійному дискурсі, їх структура та семантика.

Матеріалом дослідження є онлайн-версії німецькомовних газет („Der Spiegel”, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, „Die Zeit”, „Rheinische Post”, „Der Tagespiegel”, „Das Parlament”), інтернет-портали (Die Welt, Deutsche Welle, BILD.de) та сайти, присвячені актуальним проблемам політики (Pro Asyl, Neue deutsche Medienmacher).

Метою дослідження є виявити та описати евфемізми в політичному масмедійному дискурсі, а також проаналізувати їх структурні та семантичні особливості.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати трактування понять «дискурс», «політичний дискурс» та «масмедійний дискурс» та «евфемізм» у науковій літературі;
- охарактеризувати способи утворення евфемізмів;
- визначити особливості вживання евфемізмів у субдискурсах політичного масмедійного дискурсу;
- здійснити структурний аналіз евфемізмів у політичному масмедійному дискурсі;
- окреслити можливості використання політичних масмедійних текстів на уроках німецької мови у закладах загальної середньої освіти.

Методи дослідження. Тема, мета та завдання дослідження зумовили використання комплексу різних методів та прийомів дослідження. Основним у роботі є метод комплексного аналізу, який включає вибірку,

опис та класифікацію матеріалів дослідження. Структурно-семантичний метод використано з метою вивчення структури евфемізмів та виявлення їх словотворчих особливостей. У роботі також застосовувалися елементи кількісного аналізу, який базується на підрахунках практичного матеріалу в цілому та окремих груп, згідно класифікації евфемізмів, яка представлена у дослідженні.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів магістерського дослідження у лекційних курсах та на практичних заняттях із лексикології німецької мови, окремі аспекти роботи з масмедійним політичним текстом можна використовувати на лекційних, практичних та лабораторних заняттях з методики навчання німецької мови у закладах загальної середньої освіти, під час проходження виробничої педагогічної практики, а також у майбутній професійній діяльності.

Апробація роботи. Основні положення магістерського дослідження обговорювалися на трьох наукових та науково-практичних конференціях: II Міжнародна науково-практична конференція «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (Кам'янець-Подільський, 19-20 листопада 2020 року), III Всеукраїнська наукова конференція «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 8 квітня 2021 року); наукова конференція студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Кам'янець-Подільський, 22-23 вересня 2021 року) та на міжвузівському студентському науковому форумі «Новітні дослідження в галузі германістики та методики навчання іноземних мов» (м. Кам'янець-Подільський, 11 травня 2021 року).

Публікації: Результати дослідження висвітлені у 2 статтях:

1. **Ожогань Р.Р.** До питання трактування поняття «евфемізм» у науковій літературі. *Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти*: збірник матеріалів II

Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 19-20 листопада 2020 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 96-98.

2. **Ожогань Р.Р.** До питання трактування понять «дискурс» та «мас-медійний» дискурс у науковій літературі. *Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 8 квітня 2021 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 63-66.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, де визначені актуальність, мета, завдання, об'єкт і предмет, методи та практичне значення дослідження; з трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел (87 найменувань). Загальний обсяг роботи – 89 сторінок, з них основного тексту – 80 сторінок.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було виявлено та описано функціонування евфемізмів у політичному масмедійному дискурсі, а також проаналізовано їх структурні та семантичні особливості.

1. Щодо першого завдання – проаналізувати трактування понять «дискурс», «політичний дискурс» та «масмедійний дискурс» та «евфемізм» у науковій літературі, виявлено, що поняття «дискурс» є неоднозначним та має багато трактувань. У загальноприйнятому розумінні дискурс можна назвати складним, складеним комунікативним явищем, що відбувається в процесі спілкування між адресантом та адресатом. У своєму дослідженні ми розуміємо «дискурс» як термін, який близький до поняття «текст», проте у дискурсі підкреслюється динамічний характер мовленнєвого спілкування, де враховуються впливи екстралінгвальних факторів комунікації: ситуації спілкування, учасників спілкування тощо.

Щодо розуміння поняття «медіа-дискурс» виявлено, що його основною і невід’ємною рисою є не стільки орієнтованість на громадськість, скільки на формування і трансформацію думок і поглядів адресантів, згідно існуючої реальності. Особливістю політичного масмедійного дискурсу є також те, що він характеризується тематикою, яка є актуальною для даної країни в певний відрізок часу. Виявлено також, що політичний дискурс не обмежується дослідженням усних промов та письмових текстів політиків, а велике значення тут надається вивченню стратегічного вживання мовних засобів у ЗМІ. Політичному дискурсу притаманні цілесрямованість, суггестивність і він характеризується як оціночний тип дискурсу. Виявлено також, що впливовий потенціал політичного дискурсу у засобах масової інформації формується не безпосередньо політиками, а авторами статей новин, повідомлень тощо. Адресатом тут виступає не конкретна особа, тому, автори політичних текстів є посередниками між соціумом в цілому та урядовими інституціями, створюючи інформаційно-комунікативний

простір політичного дискурсу у засобах масової інформації.

У ході нашого дослідження виявлено також, що незважаючи на досить велику кількість дослідників, які звертаються до явища евфемії, у науковій літературі відсутнє єдине розуміння цього явища. У нашому дослідженні ми розуміємо евфемізми як емоційно-нейтральні слова або вирази, які вживаються замість синонімічних їм слів і виразів, які здавалися непристойними, грубими або нетактовними і їх суть полягає в тому, що вони здатні приховувати, затушовувати, вуалювати явища, що мають у суспільній свідомості свідомо негативну оцінку. Евфемізми відволікають увагу реципієнта від об'єкта, здатного викликати антипатію. Здатність евфемізмів маніпулювати реципієнтом визначається тим, що евфемізми приховують справжню сутність явища за рахунок створення нейтральної або позитивної конотації.

2. У роботі охарактеризовано способи утворення евфемізмів, що було другим завданням нашого дослідження.

Ми послуговувалися класифікацією утворення евфемізмів, запропоновану А. Прудивус, яка виділяє три основні способи утворення евфемізмів: лексико-семантичні, морфологічні та комплексні способи. Виявлено, що найбільш поширеним способом утворення евфемізмів є лексико-семантичний, який включає метафоричний та метонімічний перенос, використання перифразу, дейктиків, гіперонімів, антонімів, запозичень, а також заміна певного поняття словом широкої семантики. Серед морфологічних засобів утворення евфемізмів ми розглядали еліпси, скорочення, фонетичну алузію та афіксацію. Комплексні методи утворення евфемізмів передбачають поєднання декількох способів утворення евфемізмів, тобто, в одній формі можуть поєднуватися кілька лексико-семантичних чи морфологічних способів творення евфемізмів, можливе також поєднання лексико-семантичних і морфологічних способів.

Як показав матеріал дослідження, утворення евфемізмів, засноване на загальних компонентах змісту (лексико-семантичні способи), більш

поширене, ніж творення евфемізмів шляхом зміни форми (морфологічні способи). Поєднання декількох механізмів при творенні евфемізмів (комплексні способи), як усередині лексико-семантичних, так і морфологічних, а також їх поєднання в одній формі дає різноманітність способів творення евфемізмів, що практично не вичерпується.

3. У контексті третього завдання – визначити особливості вживання евфемізмів у субдискурсах політичного масмедійного дискурсу, проаналізовано евфемізми, приклади яких ми знайшли у друкованих та інтернетних виданнях засобів масової інформації, а саме: у міграційно-політичному; військово-політичному; субдискурсі діяльності органів безпеки; зовнішньополітичному; партійно-політичному; політико-економічному та еколого-політичному. У результаті нашого дослідження ми виявили таку кількість евфемізмів у різноманітних субдискурсах німецькомовного політичного масмедійного дискурсу: міграційно-політичний – 29 одиниць; військово-політичний – 11 одиниць; субдискурс діяльності органів безпеки – 5 одиниць; зовнішньополітичний – 7 одиниць; партійно-політичний – 1 одиниця; політико-економічний – 8 одиниць; еколого-політичний – 5 одиниць.

4. У роботі ми намагалися також здійснити структурний аналіз евфемізмів у політичному масмедійному дискурсі, що було передбачено четвертим завданням нашого дослідження.

Вивчення структурного аспекту показало, що евфемістичні номінації, які функціонують у політичному масмедійному дискурсі утворені найчастіше лексико-семантичним шляхом. Виявлено евфемізми, які утворені на синтаксичному, морфемному, граматичному рівнях. Визначено, що при евфемізації на лексико-семантичному рівні можуть бути задіяні і синтаксичний, морфемний, і граматичний способи. До найпоширенішого лексико-семантичного рівня евфемізації відносяться наступні способи творення: семантичний зсув, транспозиція на основі загального асоціативного компонента, процеси метафоризації, поляризація значення,

логічне перефразування або підміна понять. Евфемізми утворюються на основі слів-визначників з дифузною семантикою та номінацій з досить загальним змістом, шляхом політичних кліше, гасел які часто характеризуються генералізованим значенням. Евфемістичні найменування можуть бути іншомовними позначеннями або утворюватися за участю іншомовних лексем. Утворення евфемізмів відбувається за допомогою літоти та мейозису, використання лексики високого стилю, так званої книжної лексики або шляхом введення позитивних компонентів. Виявлено також, що основною граматичною модифікацією при евфемізації виявився дієприкметник.

5. П'яте завдання нашого дослідження було окреслити можливості використання політичних масмедійних текстів на уроках німецької мови у закладах загальної середньої освіти.

Виявлено, що політичні масмедійні тексти характеризуються наявністю у них політичної лексики, фразеологізмів, аббревіатур, кліше і евфемізми. Певну складність для учнів будуть також представляти інтернаціоналізми, особливо ті, об'єм значення яких не співпадає із існуючими поняттями у рідній мові. Тому робота з політичними масмедійними текстами на уроках німецької мови сприятиме поповненню словникового запасу старшокласників. Крім того, учні мають можливість отримувати актуальну інформацію про різноманітні сфери життя суспільства, мову якого вони вивчають, що сприятиме формуванню соціокультурної компетентності старшокласників, яка є однією із важливих складових комунікативної компетентності. А формування комунікативної компетентності є основною метою вивчення іноземної мови у школі.

У роботі запропоновано різноманітні вправи для роботи з політичними масмедійними текстами на уроці німецької мови у закладах загальної середньої освіти III ступеня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка : стилистика декодирования. Л., 1981. 295 с.
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. М. : Высшая школа, 1966. 637с.
3. Ахматова Г. Х. Структурный, семантический и прагматический аспекты эвфемизмов в политическом дискурсе современного немецкого языка : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук : 10.02.04. Москва : Московский педагогический государственный университет, 2020. 22 с.
4. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистику. МГУ им. М. В. Ломоносова : Филос. фак. М. : Эдиториал УРСС, 2001. 360 с.
5. Белова Е. Е. К вопросу о номинативных типах эвфемизмов. *Разноуровневые характеристики лексических единиц* : сб. науч. ст. по материалам докл. сообщ. конф., (Смоленск, 19-20 июня 2001 г.). Ч. 3. Слово и грамматика. Лексикография. Смоленск : СГПУ, 2001. С. 95-100.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М., 1974. с. 136–137.
7. Бенвенист Э. Эвфемизмы древние и современные. Общая лингвистика М. : Прогресс, 1974. С 370-376.
8. Бердова К. М. Эвфемизмы в современном немецком языке : автореф. дисс. на соиск. уч. степ. к. ф. н. Киев, 1981. 19 с.
9. Богданов В.В. Текст и текстовое общение : учебное пособие. СПб. : СПбГУ, 1993. 67 с.
10. Болинджер Д. Истина – проблема лингвистическая. Язык и моделирование социального взаимодействия. М. : Прогресс, 1987. С. 23 – 43.
11. Борботько В. Г. Использование естественного членения дискурса при его анализе. Аспекты изучения текста. М., 1981. с. 19-24.

12. Босчаева Н. Ц. Контекстуальные условия реализации эвфемистической функции дейктических слов. *Вопросы английской контекстологии*. Л., 1990. Вып. 3. С. 99-104.
13. Брандес М. П. Стилистика немецкого языка. 2-е изд., испр. и доп. М. : Высшая школа, 1990. 320с.
14. Ван Дейк Т. А. К определению дискурса. 1998. URL: <http://psyberlink.flogiston.ru/internet/bits/vandijk2.htm> (дата звернення 23.02.2021)
15. Ван Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация. М., 1989. 312 с.
16. Ван Дейк Т. А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста. Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. М. : Прогресс, Вып. № 23. С. 153–211.
17. Варбот Ж. Ж. Табу. Русский язык : Энциклопедия. М., 1979. 552 с.
18. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові. Львів, 2008. 227 с.
19. Великорода В.Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. *Науковий часопис НПУ ім.Драгоманова*. 2009. №. 4. С. 212-217.
20. Видлак С. Проблема эвфемизма на фоне теории языкового поля. *Этимология*. М, 1967. С. 269-286.
21. Гальперин А. И. Очерки по стилистике английского языка. М. : Изд-во литературы на иностранных языках, 1958. 452с.
22. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистических исследований. М. : Наука, 1981. 139 с.
23. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. М. : Аркти, 2000. 165 с.
24. Голоднов А. В. Риторический метадискурс : основания прагмалингвистического моделирования и социокультурной реализации (на материале современного немецкого языка) : монография. СПб. : Астерион, 2011. 344 с.

25. Горшунов Ю. В. Прагматика аббревиатуры : Автореф. дисс. на соиск. учен. степ. д. ф. и. М., 2000. 32 с.
26. Добросклонская Т. Г. Массмедийный дискурс: теория и методы изучения. *«Дискурс современных масс-медиа в перспективе теории, социальной практики и образования»*. I Междунар. науч.-практ. конф. Белгород, БелГУ, 1-4 апреля 2014 г. : Сб. науч. работ / Под ред. Е. А. Кожемякина, А. В. Полонского, А. Г. Ходеева. Белгород : Константа, 2014. С. 48-56.
27. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ: типы фреймов. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філол. науки»* : Черкаси, 1998. Вип. 11. с. 12–25.
28. Желтухина М. Р. Тропологическая суггестивность масс-медиального дискурса : О проблеме речевого взаимодействия тропов в языке СМИ : монография. М. : Ин-т языкознания РАН. Волгоград : Изд-во ВФ МУПК, 2003. 656 с.
29. Звегинцев, В. А. О цельнооформленности единиц текста. *Известия АН СССР. Сер. литературы и языка*. 1980. Т. 39. № 1. С. 13–21.
30. Иванова О.Ф. Эвфемическая лексика английского языка как отражение ценностей англоязычных культур : автореф. дис. .... канд. филол. наук : 10.02.04. М., 2004. 31 с.
31. Карасик В. И. Культурные доминанты в языке. *Языковая личность : культурные концепты* : сб. науч. тр. Волгоград, Архангельск, 1996. С. 3.
32. Карасик В. И. О категориях дискурса. *Языковая личность: социолингвистические и эмотивные аспекты* : сб. науч. тр. Волгоград. Саратов : Перемена, 1998. С.185–197.
33. Карасик В. И. Структура институционального дискурса. *Проблемы речевой коммуникации* : Межвуз. сб. науч.тр. Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 2000. с. 25–33.

34. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс : монограф. М. : Гнозис, 2004. 390с.
35. Кацев А. М. Эвфемизмы – неологизмы в английском языке. *Лексическая семантика и фразеология* : Межвуз. сб. науч. тр. Л. : ЛГПИ, 1987. С 64-74.
36. Кацев А. М. Эвфемизмы в современном английском языке (опыт социолингвистического исследования) : Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. к. ф. н. Л., 1977. 22 с.
37. Кацев А. М. Словообразование как способ пополнения эвфемистического словаря. *Морфемная и словообразовательная структура слова*. Калинин: КГУ 1979. С. 80-84.
38. Ковалева Т. А. Фразеологические эвфемизмы в современном английском языке : автореф. дисс..... канд. фил. наук : 10.02.04. Москва, 2008. 22 с.
39. Косериу Е. Современное положение в лингвистике. Известия АН СССР. Серия литературы и языка, 1977. № 6. с. 45-47.
40. Костерина О. Н. Функционирование принципа эвфемизации и табуирования при образовании аббревиатур микрополя «компьютерные технологии и сеть Интернет». *Слово, высказывание, текст в когнитивных, прагматических и культурологических аспектах* : материалы II Междунар. науч. конф. 5-6 дек. 2003 г. Челябинск, 2003. С. 348-350.
41. Кравченко В. Л. Источники возникновения и способы образования эвфемизмов, содержащих собственные имена и их производственные в английском языке. Ивано-Франк. : Гос. Пед. Ин-т. им. В. Стефаника. Ивано-Франковск, 1991. 8 с.
42. Крысин Л. П. Эвфемизмы в современной русской речи. *Русский язык конца XX столетия (1985 -1995)*. М. : «Языки русской культуры», 2000. С. 384-408.
43. Крысин Л. П. Эвфемизмы в современной русской речи. *Русское слово, свое и чужое. Исследования по современному русскому языку и социолингвистике*. М. : Языки славян. культуры, 2004. С. 267–268.

44. Кубрякова Е. С. Части речи с когнитивной точки зрения. М., 1997. 326 с.
45. Кубрякова Е. С., Александрова О. В. Виды пространства и дискурса. *Категоризация мира : пространство и время* : Материалы научн. конф. М. : Изд-во Моск. ун-та, 1997. с.15–26.
46. Лазаревич Е. М. Употребление эвфемизмов с функцией политкорректности в публицистических текстах (на материале английского языка). *Вестник Томского государственного университета*. 2014. № 378. С. 25-29.
47. Ларин Б. А. Об эвфемизмах. *Проблемы языкознания*. Л., 1961. С. 119-124.
48. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. Ярцева В. Н. М. : Советская энциклопедия, 2002. 685 с.
49. Линевиц (Дмитриева) Н. Ю. Семантический аспект эвфемизмов. *Пелевинские чтения-2001*. Калининград, 2002. С. 106-114.
50. Макаров М.Л. Основы теории дискурса. Москва : «Гнозис», 2003. 280 с. URL: http://yanko.lib.ru/books/cultur/makarov-osnovu_teorii_diskursa-81.pdf (дата звернення 11.01.2021).
51. Манёрова К. В. Сокращения в языке современной немецкой прессы : Автореф. дисс. на соиск. уч. Степ. СПб., 2005. 18 с.
52. Маслов Ю. С. Введение в языкознание. М. : Издательский центр «Академия», 2005.
53. Мірошніченко І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку* : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф., Вінниця, 12–13 жовт. 2016 р. Вінниця : Вінниц. держ. педагог. ун-т ім. М. Коцюбинського. 2016. С. 227—231.
54. Моногарова А. Г. Проблема онтологии и структуры дискурса. Специфика англоязычного дискурса медиации. Молодой ученый, 2013. № 5. с. 490-495. URL: <https://moluch.ru/archive/52/6936/> (дата звернення 17.03.2021).

55. Москальская О. И. Грамматика текста : учеб. пособ. М. : Высш. шк., 1981. 183 с.
56. Москвин В. П. К типологии способов эвфемистической номинации. *Кирилло-мефодиевские традиции на Нижней Волге* : материалы науч. конф. г. Волгоград, 24-25 мая 2002 г. Выпуск 5. Волгоград : Перемена, 2002. С. 126-135.
57. Москвин В. П. Способы эвфемистической зашифровки в современном русском языке. *Языковая личность : социолингвистические и эмотивные аспекты*. Волгоград. Саратов, 1998. С. 160-168.
58. Москвин В. П. Эвфемизмы в лексической системе современного русского языка. М., 2007. 59 с.
59. Москвин В.П. Эвфемизмы, системные связи, функции и способы образования. *Вопросы языкознания*, 2001. № 3. С.61-67.
60. Николаева Т.М. Краткий словарь терминов лингвистики текста. Новое в зарубежной лингвистике. *Лингвистика текста*. М. : Прогресс, 1978. с. 467-472.
61. Ольшанский И. Г., Гусева А. Е. Лексикология. Современный немецкий язык. Учебник для студ. Лингв. фак. высш. учеб. заведений. М. : «Академия», 2005.
62. Приходько А. Н. Таксонометрические параметры дискурса. *Язык. Текст. Дискурс : Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК* / под ред. проф. Г.Н. Манаенко. Ставрополь : Изд-во СГПИ, 2009. Вып. 7. С. 22-30.
63. Прудывус А. Н. Эвфемизмы в современном немецком языке : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук : 10.02.04. Санкт-Петербург, 2006. 18 с.
64. Родченко А. В. Средства эвфемии в кубинском национальном варианте испанского языка. *Изучение латиноамериканистики в Российском университете дружбы народов* : Докл. и выступления ученых РУДН на X

- Всемир. конгрессе латиноамериканистов. Москва, 26-29 июня 2001 г. М. : Изд-во РУДН, 2002. С. 347-358.
65. Сахарова Н. Особливості функціонування евфемізмів у сучасній німецькій мові. *Перекладацькі інновації* : матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, 13–14 бер. 2014 р. Суми / редкол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. Суми : Сумський державний університет, 2014. 172 с.
  66. Сеничкина Е. П., Тихонова Р. И. Сложнокращённые слова в функции эвфемизмов. *Рациональное и эмоциональное в языке и речи: средства и способы выражения* : Межвуз. сб. науч. тр. М. : МГОУ, 2004. С. 96-98.
  67. Степанов Ю. С. Между системой и текстом. *Язык и метод. К современной философии языка*. М. : Языки русской культуры, 1998. С. 655–688.
  68. Телия В. Н. Вторичная номинация и её виды. Языковая номинация: виды наименований / Отв. ред. Б.А. Серебренников, А.А.Уфимцева. М. : Наука, 1977. С. 129-221.
  69. Тишина Н. В. Национально-культурные особенности эвфемии в современном английском и русском языке : автореф. дисс. .... канд. фил. наук : 10.02.20. Москва, 2006. 22 с.
  70. Томашевский Б. В. Теория литературы. Поэтика : учеб. М. : Аспект-пресс, 1996. 333 с.
  71. Шейгал Е. И. Эвфемизм и ирония в политическом контексте. *Филология=Philologica*. Краснодар, 1997. №11. С. 47-50.
  72. Шувалов В. И. Эвфемистическая метафоризация в языке и речи. *Актуальные проблемы германистики и романистики* : Сборник статей по материалам международной научной конференции. Смоленск, 3-4 дек. 2002 г. Вып. 6. Ч. 1. Смоленск, 2002. С. 87-91.
  73. Busse D., Teubert W. Ist Diskurs ein sprachwissenschaftliches Objekt? Zur Methodenfrage der historischen Semantik. Begriffsgeschichte und Diskursgeschichte. *Methodenfragen und Forschungsergebnisse der*

historischen Semantik / Hg. v. Dietrich Busse, Fritz Hermanns, Wolfgang Teubert. Opladen, 1994. S. 10-27.

74. Crystal D. A dictionary of linguistics and phonetics. Oxford : Blackwell Publishers, 1991. 389 p.
75. Der Duden - Deutsches Universalwörterbuch: Das umfassende Bedeutungswörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. Dudenredaktion 7., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim : Bibliographisches Institut, 2011. Berlin, Mannheim, Zurich : Dudenverlag, 2013. S. 346.
76. Kupper H. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Hamburg : Claassen Verlag, 1955. 420 S.
77. Kuße H. Kulturwissenschaftliche Linguistik: eine Einführung. Göttingen : Vandenhoeck&Ruprecht, 2012. 319 S.
78. Lenz B. Polarität, Dualität und Markiertheit. *Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft* / mitbegr. von G. Ungeheuer, Hrsg. von H, E. Wiegand-Berlin. New York : de Grayter, 2002.
79. Luchtenberg S. Euphemismen im heutigen Deutsch: mit einem Beitrag zu „Deutsch als Fremdsprache“. *Europäische Hochschulschriften* : Reihe 1. Dt. Sprache und Literatur. Bd.834. Frankfurt a. M. : Lang, 1985.
80. Mills S. Discourse: The New Critical Idiom : Monograph. London, New York : Routledge, 1997. 188 p.
81. Niehr Th. Einführung in die Politolinguistik: Gegenstände und Methoden. Göttingen : Vandenhoeck&Ruprecht, 2014. 191 S.
82. Schiffrin D. Approaches to Discourse. Oxford. Cambridge, Mass.: Basil Blackwell, 1994. 195 p.
83. Schippan T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. 2., durchges. Aufl. Leipzig : Bibl. Institut, 1987. 307 S.
84. Schröder H. Semiotisch-rhetorische Aspekte von Sprachtabus. URL <https://silo.tips/download/semiotisch-rhetorische-aspekte-von-sprachtabus> (дата звернення 05.10.2021)

85. Skrebnev Y. M. Fundamentals of English Stylistics. M. : Higher School 1994. 240 p.
86. Stenstrom A. B. An Introduction to Spoken Interaction. London, New York : Longman, 1994. 288 p.
87. Van Dijk T. A. Communicating racism: ethnic prejudice in thought and talk. London : Sage Publishers, 1987. 435 p.